

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

Management Readiness Factors for Enhancing the Competitiveness of Hostel Businesses for Tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ปัจจัยความพร้อมในการบริหารเพื่อการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทล
เพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Thiyada Soithongphong^{1*}, Naruechit Rakliang², Wachiraya Chaiwinij³,
& Pramote Sittijuk⁴

ธิยาดา สร้อยทองพงศ์^{1*}, นฤชิต รักเลี้ยง², วชิรญาณ ไชยวินิจ³, & ปราโมทย์ สติจิกร⁴

ARTICLE INFO

Name of Author &
Corresponding Author: *

1. Thiyada Soithongphong*

ธิยาดา สร้อยทองพงศ์

Faculty of Business Administration and
Accounting, Phitsanulok University,
Thailand.

คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัย
พิษณุโลก

Email: thiyada_Soithong@plu.ac.th

2. Naruechit Rakliang

นฤชิต รักเลี้ยง

Faculty of Business Administration and
Accounting, Phitsanulok University,
Thailand.

คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัย
พิษณุโลก

Email: naruechit_Rakliang@plu.ac.th

3. Wachiraya Chaiwinij

วชิรญาณ ไชยวินิจ

Faculty of Education, Phitsanulok
University, Thailand.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Email: wachiraya_Chaiwinij@plu.ac.th

4. Pramote Sittijuk

ปราโมทย์ สติจิกร

Faculty of Law, Phitsanulok University,
Thailand.

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Email: pramotes@plu.ac.th

คำสำคัญ:

ปัจจัยการพัฒนา, ขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทล,
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Keywords:

Development Factors, Hostel Business
Capability, Phra Nakhon Si Ayutthaya
Province

ABSTRACT

This research aimed to: (1) examine the management readiness factors and the capabilities of hostel businesses in promoting tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and (2) investigate the relationship between these readiness factors and the capabilities of hostel businesses in supporting tourism within the province. The sample consisted of 340 hostel business owners and employees, determined using Taro Yamane's formula with a 95% confidence level. Simple random sampling was employed, and data were collected through a questionnaire designed to explore factors influencing the development of hostel business capabilities in Phra Nakhon Si Ayutthaya. Data analysis was conducted using mean scores, standard deviations, and Pearson's correlation coefficients. The findings revealed that hostel businesses in the province exhibited a high overall level of management readiness. The highest-rated factor was personnel readiness, while the lowest was performance evaluation and quality control. The overall capability of hostels in promoting tourism was also rated high, with the ability to adapt marketing strategies being the strongest, and risk management the weakest. A significant correlation was found between personnel readiness and business capability. Furthermore, efficient operational systems and the adoption of appropriate technologies were found to play a crucial role in enhancing service quality.

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Centre

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Article history:

Received: 01/07/2025

Revised: 15/09/2025

Accepted: 02/10/2025

Available online: 26/12/2025

How to Cite:

Soithongphong, T. et al. (2026). Management Readiness Factors for Enhancing the Competitiveness of Hostel Businesses for Tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal Dhamma for Life*, 32(1), 245-260.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยความพร้อมในการบริหารจัดการและขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมในการบริหารจัดการกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ ผู้ประกอบการและพนักงานธุรกิจโฮสเทลจำนวน 340 คน โดยคำนวณจากสูตรของทาโรยามาเน โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และทำการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า ธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความพร้อมด้านการบริหารจัดการในภาพรวมระดับมาก โดยปัจจัยที่มีความพร้อมในระดับสูงสุดคือ ด้านบุคลากร และปัจจัยที่มีความพร้อมต่ำสุด คือ ด้านการวัดผล/ควบคุมคุณภาพขีดความสามารถในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของธุรกิจโฮสเทล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีขีดความสามารถสูงสุด คือ การปรับกลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านที่มีขีดความสามารถต่ำสุด คือ ด้านการควบคุมความเสี่ยงของธุรกิจ ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมในการบริหารจัดการกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า ความพร้อมด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับขีดความสามารถของธุรกิจ รวมทั้งระบบการทำงานและการใช้เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพบริการ

บทนำ

การเติบโตของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ส่งผลให้ความต้องการที่พักในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจโฮสเทลที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นที่พักราคาประหยัดและเอื้อต่อการพบปะผู้คน ธุรกิจโฮสเทลในประเทศไทยเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2514 บริเวณถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร โดยมีนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 15–26 ปี ซึ่งนิยมเดินทางคนเดียว (ปัจจุบันประเทศไทยมีโฮสเทลประมาณ 2,000 แห่ง หรือร้อยละ 12.00 ของที่พักทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในจังหวัดท่องเที่ยวหลัก (พรธมนกร, 2559) ทั้งนี้ จากแนวโน้มการท่องเที่ยวแบบคน

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Centre

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

เดี่ยว (Solo Travel) ที่เพิ่มขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 24.00 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ส่งผลให้ธุรกิจโฮสเทลขยายตัวอย่างรวดเร็ว (Dempsey, 2015)

โฮสเทลมีการขยายตัวอย่างเด่นชัดในจังหวัดท่องเที่ยวสำคัญ หรือจังหวัดที่มีเศรษฐกิจดี รวมถึงพื้นที่ชายแดน โดย “โฮสเทล” หมายถึง ที่พักราคาประหยัดที่ให้บริการสิ่งจำเป็นพื้นฐาน เช่น เตียงนอน ห้องน้ำ ที่เก็บสัมภาระที่ปลอดภัย และอยู่ในทำเลที่เดินทางสะดวก ห้องพักรวมทั้งแบบห้องเดี่ยวและห้องรวมลักษณะคล้ายหอพัก โดยมีพื้นที่ส่วนกลางเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าพัก โฮสเทลเป็นรูปแบบที่พักที่ได้รับความนิยมในต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุโรปและอเมริกา และในประเทศไทยก็มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะใช้เงินลงทุนน้อยและไม่มีข้อจำกัดมากนัก เหมาะกับผู้ประกอบการรายย่อย โดยเฉพาะในจังหวัดท่องเที่ยวหลัก เช่น กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต เชียงใหม่ สงขลา และประจวบคีรีขันธ์ (วรพันธุ์ คล้ามไพบูลย์ และ จิตติพันธ์ ศรีกรสิกรณ, 2559)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดนี้จึงมีโอกาสดีโตสูง อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อโฮสเทลซึ่งมีห้องพักรวมและพื้นที่ใช้ร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรการเว้นระยะห่างได้ นักท่องเที่ยวลดลง รายได้ลดขณะที่ต้นทุนยังคงสูง หลายแห่งต้องปิดตัวหรือหยุดชั่วคราว นอกจากนี้ ความต้องการความเป็นส่วนตัวและมาตรฐานสุขอนามัยที่สูงขึ้นหลังโควิดก็เพิ่มความท้าทายให้ธุรกิจนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการ การตลาดออนไลน์ และการใช้เทคโนโลยี รวมถึงทุนในการปรับปรุงที่พัก จึงทำให้ธุรกิจโฮสเทลยังฟื้นตัวได้ช้า

ดังนั้น ผู้ประกอบการโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง เพื่อเสริมสร้างวิสัยทัศน์และทักษะในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายของธุรกิจ นอกจากนี้ การสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดที่ตอบสนองต่อความต้องการและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวยุคใหม่อย่างตรงจุด ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโฮสเทลในพื้นที่ และนำไปสู่การเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดการดำเนินธุรกิจโฮสเทล

โฮสเทลคือสถานที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้คนได้พบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความสนใจเหมือนกัน โดยมีพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ร่วมกันระหว่างผู้เข้าพัก เช่น ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องครัว และห้องนั่งเล่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักในราคาย่อมเยา โฮสเทลมักให้บริการที่พักราคาประหยัดพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และตั้งอยู่ใกล้สถานียานสาธารณะ หรือในจังหวัดท่องเที่ยวยอดนิยม เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ และภูเก็ต จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปว่า ธุรกิจโฮสเทลคือกิจการที่จัดตั้งขึ้น

เพื่อให้บริการห้องพักชั่วคราวแก่บุคคลทั่วไป โดยมีค่าตอบแทน และลักษณะที่พักรวมสามารถแบ่งตามระยะเวลา ทำเล จำนวนห้องพัก และอัตราค่าห้องพัก ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับธุรกิจที่พักรวมเป็นพื้นฐานในการกำหนด ความหมายของโฮสเทล โดยมีแบ่งโฮสเทลออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ 1. Hostelling International คือ บ้านพักเยาวชนนานาชาติที่ให้บริการเฉพาะกลุ่ม เช่น เด็กผู้หญิง นักเรียน หรือครอบครัว 2. Independent Hostel คือ โฮสเทลที่จัดตั้งขึ้นจากแรงจูงใจทางธุรกิจ โดยมักตั้งอยู่ใน เมืองใหญ่เพื่อตอบสนองความต้องการที่พักราคาประหยัด Boutique/Design/Luxury Hostel คือ โฮสเทลที่ออกแบบมาเพื่อตอบโจทย์ 3. นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม โดยยังคงบรรยากาศของการพบปะแลกเปลี่ยน แต่เพิ่มความสะดวกสบาย เช่น จำนวนเตียงที่ลดลง เตียงขนาดใหญ่ขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และมีอาหารพร้อมให้บริการธุรกิจโฮสเทลในประเทศไทยยังมีศักยภาพเติบโต เนื่องจากประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการ ท่องเที่ยว (hub) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้ กรุงเทพฯ เป็นจุดเริ่มต้นก่อนเดินทางต่อไปยังประเทศอื่น ๆ (โชติรัตน์ อภิวัฒนาพงศ์, 2559) นอกจากนี้ โฮสเทล ยังไม่ใช่ธุรกิจที่แข่งขันกันอย่างรุนแรง เพราะแต่ละแห่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งช่วยดึงดูดลูกค้าให้กลับมาใช้บริการ และบางครั้งลูกค้าอาจเลือกลองพักโฮสเทลอื่น ๆ โดยความโดดเด่นสำคัญคือการแสดงความเป็นตัวของ ตัวเองของผู้ประกอบการ (อติพร สังข์เจริญ และ อมรรัตน์ อมรศิริชัยรัตน์, 2559)

ทฤษฎีปัจจัยการบริหารจัดการองค์กร 6 M

ในการบริหารธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ บุคลากร เงินทุน เครื่องมือและอุปกรณ์ วัตถุดิบและทรัพยากร วิธีการทำงาน และการวัดผลและควบคุมคุณภาพ สามารถนำมาใช้ เพื่อเสริมสร้างความพร้อมและเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานได้ดังนี้ 1) บุคลากร (Man) ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและภาวะผู้นำของตนเองและทีมงาน โดยจัดอบรมและสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ความสามารถและมีทัศนคติที่ดีในการให้บริการ ตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ 2) เงินทุน (Money) การวางแผนบริหารจัดการเงินทุนอย่างรัดกุม จะช่วยให้โฮสเทลสามารถ จัดสรรงบประมาณ ได้เหมาะสมในทุกด้าน ทั้งการบำรุงรักษา ปรับปรุงสถานที่ และการทำการตลาด รวมถึงรองรับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดและโอกาสลงทุนใหม่ๆ 3) เครื่องมือและอุปกรณ์ (Machine) การจัดหาและดูแล เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีคุณภาพ จะช่วยสร้างความสะดวกสบายและความปลอดภัยแก่ผู้เข้าพัก เช่น ระบบเช็คอินอัตโนมัติ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และระบบรักษาความปลอดภัยภายในโฮสเทล 4) วัตถุดิบ และทรัพยากร (Material) การเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพสำหรับการตกแต่งและให้บริการ พร้อมทั้ง การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การควบคุมสต็อกสินค้าและอุปกรณ์ทำความสะอาด จะช่วยรักษามาตรฐานและความพร้อมในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง 5) วิธีการทำงาน (Method) การกำหนด ขั้นตอนและมาตรฐานการทำงานที่ชัดเจน เช่น กระบวนการต้อนรับลูกค้า การจัดการข้อร้องเรียน และการทำความสะอาดห้องพักอย่างเป็นระบบ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความผิดพลาด และส่งเสริมการสื่อสารในทีมให้ แก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว การวัดผลและควบคุมคุณภาพ (Measurement) การติดตามและประเมินผลการ

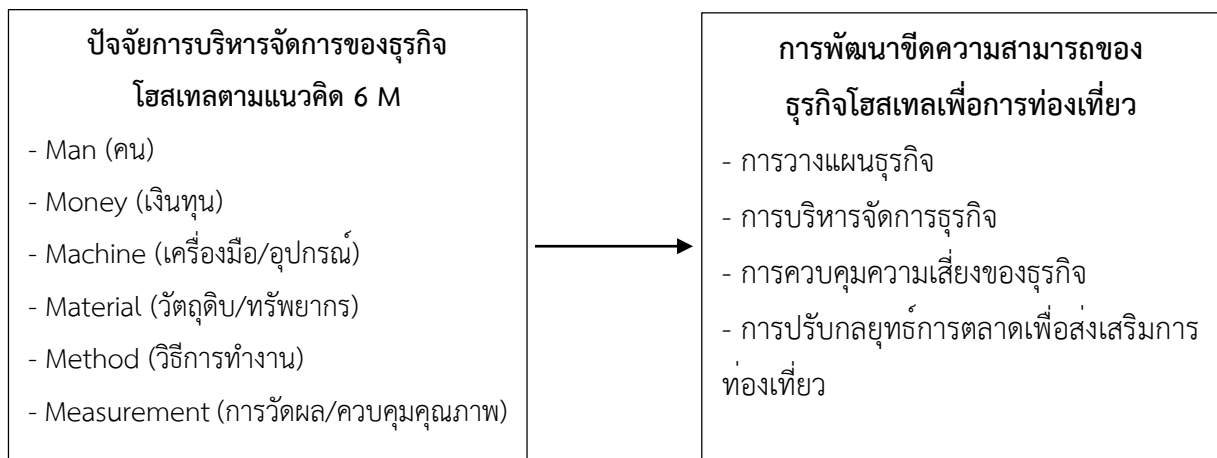
ดำเนินงาน รวมถึงรับฟังความคิดเห็นจากลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้โฮสเทลสามารถปรับปรุงบริการให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้คุณภาพและความพึงพอใจของลูกค้าเพิ่มขึ้นในระยะยาว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในช่วงที่โลกเผชิญกับวิกฤตการณ์ COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการดำเนิน ชีวิตของคนไทย วิถีชีวิตแบบ “ปกติใหม่” (New Normal) ได้กลายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ พีรพัฒน์ ใจแก้วมา (2563) ได้สำรวจพฤติกรรมของคนไทยในยุคนี้ผ่านสื่อออนไลน์ พบว่ามีพฤติกรรม 3 รูปแบบที่โดดเด่น ได้แก่ พฤติกรรมที่เริ่มทำแล้วเลิก พฤติกรรมที่เริ่มทำแล้วยังคงรักษาต่อเนื่อง และพฤติกรรมที่เปลี่ยนจากสิ่งรองกลายเป็นสิ่งหลักในชีวิตประจำวัน ทั้งหมดนี้สัมพันธ์กับวิถีชีวิต สุขภาพ เศรษฐกิจ และกิจกรรมนันทนาการของคนไทยอย่างลึกซึ้ง ตัวอย่างเช่น การเรียนผ่านออนไลน์ การดูแลบ้านด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งคาดว่า จะเป็นพฤติกรรมที่ยังคงอยู่ในระยะยาว สำหรับธุรกิจที่พักแรม โดยเฉพาะโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อมราวดี ไชโย และเมทนี มหาพรหม (2563) ได้ชี้ให้เห็นถึงความยากลำบากที่ผู้ประกอบการต้องเผชิญในช่วงนี้ การแพร่ระบาดของโรคได้หยุดชะงักกิจกรรมท่องเที่ยว ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการวิกฤตอย่างเป็นระบบและมีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน ช่วยให้ธุรกิจสามารถวางแผน และดำเนินการอย่างยืดหยุ่นเพื่อความอยู่รอด และเป็นฐานสำคัญในการฟื้นฟูธุรกิจให้เติบโตต่อไปได้อย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกัน เอกชัย ชำนินา (2563) ได้วิเคราะห์บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยว ในช่วงวิกฤต โดยมาตรการต่าง ๆ เช่น การเลื่อนชำระภาษี ลดเงินสมทบประกันสังคม และโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ช่วยบรรเทาผลกระทบและกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่สำคัญ เช่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ภาครัฐยังเน้นการอำนวยความสะดวกและสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจในพื้นที่ ในด้านการบริหารบุคลากร Chibuzor (2019) พบว่าการสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพและความใส่ใจสุขภาพของพนักงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การฟื้นฟูองค์กรประสบความสำเร็จ การตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูเฉพาะกิจ ช่วยให้การตัดสินใจรวดเร็วและมีระบบ ในธุรกิจโฮสเทลขนาดเล็กในพระนครศรีอยุธยา แนวทางนี้ช่วยเพิ่มความคล่องตัวและลดอุปสรรคในกระบวนการฟื้นฟู ส่วนกรอบการทำงานเพื่อการวางแผนระยะยาว Mohamed & Dunya (2020) ได้แนะนำเครื่องมือในการจัดการกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคปกติใหม่ การเตรียมพร้อมและมองการณ์ไกลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับธุรกิจชุมชน เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและสร้างโอกาสใหม่ ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณารวมกันแล้ว จะเห็นได้ว่าการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำเป็นต้องมุ่งเน้นที่การปรับตัวตามพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคปกติใหม่ การบริหารจัดการวิกฤตอย่างมีระบบ การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และการดูแลบุคลากรควบคู่ไปกับการวางแผนระยะยาวที่มีวิสัยทัศน์ ทั้งหมดนี้จะช่วยสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้กับธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเสนอผลการศึกษาปัจจัยความพร้อมในการบริหารจัดการและขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเสนอความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมในการบริหารจัดการกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยความพร้อมในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ (เช่น บุคลากร ระบบงาน เทคโนโลยี ฯลฯ) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. ความพร้อมด้านบุคลากรของธุรกิจโฮสเทลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับขีดความสามารถในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
3. การมีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพบริการและขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโฮสเทล

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 222 คน ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและรายชื่อธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2563 จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น TripAdvisor, Agoda, Travel Hotels และ Google Maps รวมเป็นประชากรทั้งหมด 3,039 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้ประกอบการและพนักงานธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 340 คน โดยคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และทำการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นโดยอ้างอิงจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการและพนักงานธุรกิจโฮสเทล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานในธุรกิจโฮสเทล โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 ระดับการดำเนินการมีความพร้อมในปัจจัยการบริหารจัดการของธุรกิจโฮสเทล ตามทฤษฎี 6 M ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ระดับการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นผลลัพธ์ของความสามารถในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนธุรกิจ การบริหารจัดการธุรกิจ การควบคุมความเสี่ยงของธุรกิจ และการปรับกลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีขีดความสามารถพัฒนาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีขีดความสามารถพัฒนาในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีขีดความสามารถพัฒนาในระดับปานกลาง

2 หมายถึงมีขีดความสามารถพัฒนาในระดับน้อย

1 หมายถึงมีขีดความสามารถพัฒนาในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบการสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

2. นำแบบสอบถามประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม จำนวน 3 คน โดยผลลัพธ์ที่ได้พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าความตรงตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป

3. ทดลองใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีค่าเท่ากับ 0.911 ซึ่งสามารถนำแบบสอบถามไปรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Google Form จำนวน 340 ชุด จากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ประกอบการและพนักงานธุรกิจโฮสเทล และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุดเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการและพนักงานธุรกิจโฮสเทล ด้วยค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินการมีความพร้อมในปัจจัยการบริหารจัดการของธุรกิจโฮสเทล ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพร้อมในการบริหารปัจจัยระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทล ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีขีดความสามารถพัฒนาได้ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีขีดความสามารถพัฒนาได้ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีขีดความสามารถพัฒนาได้ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีขีดความสามารถพัฒนาได้ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีขีดความสามารถพัฒนาได้ในระดับน้อยที่สุด

4. ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดว่า “ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ด้วยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการมีความพร้อมในปัจจัยการบริหารจัดการของธุรกิจโฮสเทล

ด้าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพร้อม	จัดลำดับ
1. Man (บุคลากร)	4.15	0.52	มาก	1
2. Money (เงินทุน)	3.95	0.60	มาก	4
3. Machine (เครื่องมือ/อุปกรณ์)	4.00	0.55	มาก	3
4. Material (วัตถุดิบ/ทรัพยากร)	3.90	0.57	มาก	5
5. Method (วิธีการทำงาน)	4.05	0.50	มาก	2
6. Measurement (การวัดผล/ควบคุมคุณภาพ)	3.85	0.58	มาก	6
รวมเฉลี่ย	3.98	0.56	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความพร้อมของการดำเนินงานด้านปัจจัยการบริหารจัดการของธุรกิจโฮสเทลโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.56) โดยปัจจัยที่มีความพร้อมในระดับสูงสุดคือ Man (บุคลากร) ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ Method (วิธีการทำงาน) ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.50) และ Machine (เครื่องมือ/อุปกรณ์) ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.55) ส่วนปัจจัยที่มีความพร้อมในระดับรองลงมาคือ Money (เงินทุน) ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.60) และ Material (วัตถุดิบ/ทรัพยากร) ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.57) สำหรับปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ Measurement (การวัดผล/ควบคุมคุณภาพ) ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.58)

สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในปัจจัยการบริหารจัดการของธุรกิจ โฮสเทลเพื่อการท่องเที่ยวในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านบุคลากร (Man) พบว่า ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.52) ประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พนักงานมีความเป็นมิตรและให้บริการด้วยใจ ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ พนักงานมีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงาน ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.51) และมีจำนวนบุคลากรเพียงพอ

ต่อการให้บริการ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.53) นอกจากนี้ยังพบว่าพนักงานได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.55) บุคลากรมีทัศนคติเชิงบวกต่อการทำงานร่วมกัน ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.56) และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.54) ส่วนประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีจิตสำนึกในงานบริการและเข้าใจความต้องการของลูกค้า ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.54)

ด้านวิธีการทำงาน (Method) พบว่า ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.50) ประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ขั้นตอนการให้บริการเป็นระบบ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.49) และการสื่อสารภายในองค์กรมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.52) นอกจากนี้ยังพบว่ามีกรวางแผนงานและกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.53) การจัดการเวลาทำงานมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.54) และการประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่น ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.55) ส่วนประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีกระบวนการแก้ไขปัญหาเมื่อลูกค้าไม่พึงพอใจ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.56)

ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ (Machine) พบว่า ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.55) ประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับการให้บริการ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ เครื่องมือและอุปกรณ์มีคุณภาพและปลอดภัย ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.51) และมีการดูแลรักษาอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.54) นอกจากนี้ยังพบว่าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับการบริการได้ดี ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.56) อุปกรณ์มีความทันสมัยและใช้งานง่าย ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.58) และมีระบบจัดเก็บและบริหารจัดการเครื่องมืออย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.57) ส่วนประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ระบบการใช้งานอุปกรณ์มีความสะดวกและเหมาะสมกับงาน ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.58)

ด้านเงินทุน (Money) พบว่า ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.60) ประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการวางแผนการเงินอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.55) และเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.57) นอกจากนี้ยังพบว่ามีกรควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.58) มีงบประมาณสำหรับพัฒนาบริการและปรับปรุงสถานที่ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.59) และการบริหารจัดการหนี้สินเป็นไปอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.60) ส่วนประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการสำรองเงินทุนสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.60)

ด้านวัตถุดิบ/ทรัพยากร (Material) พบว่า ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.57) ประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ จัดหาวัตถุดิบตรงตามความต้องการลูกค้า ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.54) และมีระบบจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระเบียบ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.56) นอกจากนี้ยังพบว่ามีกรตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบก่อนนำไปใช้ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.57) การบริหารจัดการของเสียอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.59) และมีการจัดเก็บและดูแล

รักษาวัตถุதியอย่างถูกต้อง ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.58) ส่วนประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีคลังเก็บวัตถุதியที่สะอาดและเหมาะสม ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 0.59)

ด้านการวัดผล/ควบคุมคุณภาพ (Measurement) พบว่า ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.58) ประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการประเมินผลการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ มีระบบติดตามคุณภาพการบริการ ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.53) และนำผลประเมินไปใช้ปรับปรุงคุณภาพบริการ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.55) นอกจากนี้ยังพบว่ามีการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.56) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรจากผลการวัดผล ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.57) และมีการรายงานผลและวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.59) ส่วนประเด็นที่ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีรายงานผลการควบคุมคุณภาพในแต่ละรอบบริการ ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.60)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ด้าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับขีด ความสามารถ	จัดลำดับ
1. การปรับกลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.25	0.44	มาก	1
2. การบริหารจัดการธุรกิจ	4.20	0.46	มาก	2
3. การวางแผนธุรกิจ	4.10	0.48	มาก	3
4. การควบคุมความเสี่ยงของธุรกิจ	4.00	0.50	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.14	0.47	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.47) โดยด้านที่มีขีดความสามารถสูงสุด คือ การปรับกลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.44) รองลงมาคือ การบริหารจัดการธุรกิจ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.46) และการวางแผนธุรกิจ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.48) ส่วนด้านที่มีขีดความสามารถต่ำสุด คือ การควบคุมความเสี่ยงของธุรกิจ ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.50)

สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการปรับกลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า ธุรกิจโฮสเทลมีขีดความสามารถด้านการปรับกลยุทธ์การตลาดในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.44) โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ การใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดียในการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.42) รองลงมาคือ การสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.43) และการออกแบบโปรโมชั่นและแพ็คเกจเพื่อกระตุ้น

การจูง ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.44) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การวางแผนกิจกรรมส่งเสริมการขายร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.46) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการให้สอดคล้องกับแนวโน้มท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.47) และการติดตามผลตอบรับจากลูกค้าเพื่อนำไปปรับปรุงกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.48) ส่วนประเด็นที่มีคะแนนต่ำสุด คือ การวิเคราะห์คู่แข่งในตลาดเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.49)

ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ พบว่า ธุรกิจโฮสเทลมีขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการธุรกิจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.46) โดยประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุด คือ การจัดสรรทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.44) รองลงมาคือ การบริหารจัดการเวลาและงานอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.45) และการใช้เทคโนโลยีช่วยในการบริหาร ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.47) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมทีมงานให้เกิดความร่วมมือ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.48) และการประเมินผลการดำเนินงานของพนักงานเป็นประจำ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.49) ส่วนประเด็นที่มีคะแนนต่ำสุด คือ การจัดการกับความขัดแย้งภายในองค์กร ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.50)

ด้านการวางแผนธุรกิจ พบว่า ธุรกิจโฮสเทลมีขีดความสามารถด้านการวางแผนธุรกิจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.48) โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ชัดเจน ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ การตั้งเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.47) และการวางแผนงบประมาณสำหรับการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.49) นอกจากนี้ยังพบว่ามีการวิเคราะห์ตลาดและคู่แข่งอย่างละเอียด ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.50) และการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการให้สอดคล้องกับความต้องการนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.52) ส่วนประเด็นที่ได้รับคะแนนต่ำสุด คือ การทบทวนและปรับปรุงแผนธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.53)

ด้านการควบคุมความเสี่ยงของธุรกิจ พบว่า ธุรกิจโฮสเทลมีขีดความสามารถด้านการควบคุมความเสี่ยงในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.50) โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนสูงสุด ได้แก่ การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ การเตรียมแผนรับมือเหตุฉุกเฉินและวิกฤตต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.49) และการประกันภัยธุรกิจ ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.51) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การอบรมพนักงานเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.52) การตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.53) และระบบการรายงานความเสี่ยงภายในองค์กร ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.54) ส่วนประเด็นที่ได้รับคะแนนต่ำสุด คือ การจัดสรรงบประมาณสำหรับการบริหารความเสี่ยง ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.55)

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Pearson's r) ระหว่างระดับความพร้อมด้านการบริหารจัดการกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทล สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมด้านการบริหารจัดการกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทล พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยระดับความสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามปัจจัยย่อยในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านบุคลากรซึ่งได้รับการจัดลำดับความสำคัญสูงสุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.85 พร้อมกับค่า Sig. เท่ากับ 0.001 บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างความพร้อมของบุคลากรกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทล ผลลัพธ์นี้สะท้อนให้เห็นว่าการมีบุคลากรที่มีความพร้อมและมีความสามารถเหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มศักยภาพและความสำเร็จของธุรกิจ

ด้านวิธีการทำงานมีค่า r เท่ากับ 0.68 และค่า Sig. เท่ากับ 0.002 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ระหว่างระบบและกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพช่วยส่งเสริมการดำเนินธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จได้มากขึ้น

ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์มีค่า r เท่ากับ 0.63 พร้อมค่า Sig. 0.004 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ในระดับปานกลางเช่นกัน สะท้อนว่าการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจ

ด้านเงินทุนมีค่า r อยู่ที่ 0.45 และค่า Sig. เท่ากับ 0.015 แสดงความสัมพันธ์ในระดับปานกลางถึงต่ำ บ่งชี้ว่าเงินทุนเป็นปัจจัยที่มีบทบาทช่วยเสริมศักยภาพของธุรกิจโฮสเทลแต่ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่มีผลโดยตรงมากนัก

ด้านวัตถุดิบและทรัพยากรมีค่า r เท่ากับ 0.38 และค่า Sig. เท่ากับ 0.028 ซึ่งอยู่ในระดับความสัมพันธ์ต่ำถึงปานกลาง หมายความว่าจัดการทรัพยากรยังคงมีผลต่อขีดความสามารถของธุรกิจแต่ในระดับที่จำกัดมากกว่า

ด้านการวัดผลและควบคุมคุณภาพ พบว่ามีค่า r เท่ากับ 0.25 และค่า Sig. เท่ากับ 0.045 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ สะท้อนว่ากระบวนการวัดผลและควบคุมคุณภาพในขณะนี้ยังไม่มีผลกระทบอย่างชัดเจนต่อศักยภาพโดยรวมของธุรกิจโฮสเทล

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการบริหารจัดการ และขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า ธุรกิจโฮสเทลส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะในด้านบุคลากรซึ่งเป็นทรัพยากรหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจของลูกค้า ระบบการทำงานที่ชัดเจน และการใช้อุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดข้อผิดพลาด และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวศุกร์ บุญญะสานต์ และอัศวิน แสงพิกุล (2567) พบว่า โรงแรมต่างๆ ได้นำนวัตกรรมมาใช้ในธุรกิจโรงแรมในแผนกต่างๆ เพิ่มขึ้น ทั้งแผนกงานส่วน

หน้า และแผนกแม่บ้านใช้นวัตกรรมในการอำนวยความสะดวกภายในห้องพักและการทำความสะอาด ส่วนฝ่ายขายและการตลาดเน้นนวัตกรรมด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการแข่งขันและการให้บริการของโรงแรมที่มีประสิทธิภาพให้แก่ลูกค้า อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านเงินทุนและทรัพยากร แม้จะมีความพร้อม แต่ยังไม่ใช่ว่าปัจจัยหลักที่ชี้วัดศักยภาพของธุรกิจได้อย่างชัดเจน ส่วนการประเมินผลและควบคุมคุณภาพยังมีข้อจำกัด อันเนื่องมาจากขาดระบบติดตามที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนในด้านขีดความสามารถในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ธุรกิจโฮสเทลมีความสามารถโดยรวมในระดับที่ดี โดยเฉพาะการตลาดที่สามารถปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ช่วยเสริมความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์รัตน์ เพิ่มพูนศรีศิลป์ และคณะ (2566) พบว่า โฮสเทลเป็นรูปแบบที่พักที่เน้นการแชร์พื้นที่ส่วนกลาง เช่น ห้องนอน ห้องน้ำ และห้องนั่งเล่น เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายและสร้างโอกาสให้ผู้พักได้พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยเพิ่มความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประหยัดที่มักใช้กรุงเทพฯ เป็นฐานก่อนเดินทางต่อ ส่งผลให้โฮสเทลกลายเป็นธุรกิจที่มีบทบาทและได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในตลาดท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมด้านการบริหารจัดการกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทล พบว่า ความพร้อมด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับขีดความสามารถของกิจการ ขณะที่ระบบการทำงานและการใช้เทคโนโลยีก็มีบทบาทสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินทรา สังข์ทอง (2568) ที่พบว่า ความสามารถในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลส่งผลโดยตรงในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพทางการเงินของธุรกิจโรงแรม และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ทำหน้าที่เป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยเสริมให้ประสิทธิภาพดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเต็มที่ กล่าวคือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลควบคู่กับการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการเงินและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนในยุคที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรพัฒนาความสามารถในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลควบคู่กับการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการเติบโตและความยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในยุคดิจิทัล

สรุป

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยความพร้อมในการบริหารจัดการและขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมในการบริหารจัดการกับขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้ประกอบการและพนักงานธุรกิจโฮสเทลจำนวน 340 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจโฮสเทลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมมีความพร้อมในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีความพร้อมสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ขณะที่ปัจจัยที่มีความพร้อมต่ำสุด คือ ด้านการวัดผลและควบคุมคุณภาพ ส่วนขีดความสามารถใน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของธุรกิจโฮสเทลก็อยู่ในระดับมากขึ้นกัน โดยมีจุดแข็งด้านการปรับกลยุทธ์การตลาด และจุดอ่อนด้านการควบคุมความเสี่ยงของธุรกิจ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมกับความพร้อมด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับขีดความสามารถของธุรกิจ นอกจากนี้ ระบบการทำงานและการใช้เทคโนโลยียังมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพบริการของโฮสเทล จึงมีคุณค่าเชิงวิชาการในการเสนอแนะทางการพัฒนาศักยภาพของธุรกิจโฮสเทลในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยใช้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ระบบบริหารจัดการ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันและสนับสนุนการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรมีความพร้อมในระดับสูงและส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทล จึงควรมีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะของบุคลากรในด้านการบริการ การสื่อสาร ภาษาต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อรักษามาตรฐานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านการวัดผลและควบคุมคุณภาพซึ่งมีระดับความพร้อมต่ำ ควรได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบประเมินผลภายใน เช่น การวัดความพึงพอใจของลูกค้า การตรวจสอบมาตรฐานบริการอย่างสม่ำเสมอ และการประเมินผลการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ เพื่อช่วยให้สามารถปรับปรุงบริการได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ควรพิจารณายกระดับการควบคุมความเสี่ยงทางธุรกิจ ซึ่งเป็นด้านที่ธุรกิจยังมีขีดความสามารถต่ำ ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้ประกอบการในด้านการจัดการความเสี่ยง การวางแผนรับมือกับเหตุการณ์ไม่คาดคิด เช่น ภัยพิบัติหรือวิกฤตเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะเชิงสาธารณะและเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยี และงบประมาณเพื่อส่งเสริมศักยภาพของธุรกิจโฮสเทล โดยเฉพาะในด้านการจัดการคุณภาพ การตลาดดิจิทัล และการบริหารความเสี่ยง
2. ควรจัดให้มี เครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เทคนิคการบริหารจัดการ และกลยุทธ์การตลาดที่ประสบความสำเร็จ
3. หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการโฮสเทล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรขยายขอบเขตของการศึกษาไปยังธุรกิจประเภทอื่นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ หรือโรงแรมขนาดเล็ก เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน
2. ศึกษาเชิงลึกในรูปแบบคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อเข้าใจบริบทของการบริหารจัดการธุรกิจโฮสเทลในแต่ละพื้นที่
3. พัฒนาแบบจำลองเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน
4. ควรพิจารณาศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เช่น โควิด-19 ต่อความยืดหยุ่นและการปรับตัวของธุรกิจโฮสเทล

เอกสารอ้างอิง

- ดาวศุกร์ บุญญาศานต์ & อัสวินแสงพิกุล. (2567). นวัตกรรมแห่งการพัฒนานวัตกรรมบริการในธุรกิจโรงแรมวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ทบทวน, 7(3), 179–192.
- โชติรัตน์ อภิวัฒนาพงศ์. (2559). โฮสเทล...ทางเลือกใหม่ของเหล่าแบ็กแพ็กเกอร์. ค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/travel/431752>.
- วรพันธ์ คล้ามไพบูลย์, และ จิตติพันธ์ ศรีภักดิ์. (2558). *The Hostel Bible* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชูเปอร์กรีน สตูดิโอ.
- สิรินทรา สังข์ทอง. (2568). อิทธิพลของความสามารถในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลต่อประสิทธิภาพทางการเงินของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย. *Arts of Management Journal*, 9(1), 102–126.
- สุรางค์รัตน์ เพิ่มพูนศรีศิลป์, ศรีปริญญญา ฐูปกระจ่าง, และสรโรชนี ศิริวัฒนา. (2566). แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจโฮสเทลในยุควิถีใหม่. *วารสารรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 6(2), 142–152.
- อติพรสังข์เจริญ และอมรรัตน์ อมรสิริชัยรัตน์. (2559). *เดอะยาร์ด โฮสเทล กรุงเทพฯ*. ค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2567, จาก <https://porlaewdeethecreator.com/the-yard-hostel-bangkok>
- Dempsey, C. (2015). Visa Global Travel Intentions Study 2015. Retrieved September 20, 2021, from <https://www.pata.org/wp-content/uploads/2015/05/PGIC2015-CarolineDempsey.pdf>.

